

Aranyszájú Szt. János Liturgiája – Apostol ApCsel 11,19-30; Evangélium Jn 4,5-42¹

Feltámadt Krisztus! Valóban feltámadt! (3-szor)

Az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében! Amen.

Krisztusban kedves testvérek!

Bocsánatkéréssel kell kezdenem, mivel rádöbbsentem, hogy az elmúlt napokban a rám bízottak közül többeket magukra hagytam, amikor esetleg hitbeli eligazítást reméltek részemről. Bevallom, hogy a Konklávé kezdetétől elzárkóztam mindenféle egyházi hírtől, mivel attól tartottam, hogy az „instant információözön” hatására hirtelen nem lennék képes helyesen reagálni esetleg az előzőhöz hasonló negatív választási eredményre.

Egyesek számára furcsának tűnhet az egyházi hírektől elzárkózásom. Nem szándékom mentegetni magam, csupán ismertetem a történeteket. A Szentírás tanúsítja, hogy az Úr Jézus Szent Feltámadása után 2 alkalommal is a zárt ajtókon áthaladva jelent meg a zsidók elől félelmükben bezárkózó apostoloknak². Az Úr Jézus Mennybemenetele után pedig ugyanazon a helyen a Szűzanyával együtt imádkozva várták a Szentlélek kiáradását³. Ám miután Jézus Pünkösdkor elküldte az Atya által megígért Vigasztaló Szentlelket, Szent Péter Apostol, Első Pápa beszédére „mindegy háromezer lélek csatlakozott hozzájuk”.

A konklávé előtt bátorkodtam Erdő Péter Bíbornak Úrnak nyílt levelet küldeni. Ebben kértem egyrészt, hogy emberileg minden lehetséges szent eszközzel segítse, hogy Szent Péter Szent Székébe valóban katolikus és szent utód ülhessen, másrészt pedig, hogy mihamarabb tegye közzé a reá bízottak javára hitvédő útmutatásait. A nyílt levél tartalma lényegében ugyanaz, mint amit már ősszel ugyancsak hitvédelmi céllal magán-levélként elküldtem 3 illetékes görög szertartású katolikus püspöknek, csupán bizonyos részeket módosítottam, tekintettel a címzettre és a körülményekre. A nyílt levelet a Bíboros Úr 2 hivatalos drótposta-címére küldtem, és egyben másolatként a közismertebb magyarországi egyházi és világi szerkesztőségek központi drótposta-címeire, amelyeket mindannyian kölcsönösen láthattak. Ezután a nyílt levelet közöltem ugyanazokon a felületeken, mint az elmúlt években megjelent írásos megnyilatkozásaimat is.

Történelmi időkön át a kisebb települések közösségei hetek vagy akár hónapok után értesültek a pápák elhunytáról, majd újabb hetek vagy akár hónapok után értesültek az újonnan választott pápákról, aki így is csupán egy név volt számukra, személyi tulajdonságok ismerete nélkül. Mivel Isten minden emberhez a neki ajándékozott megelőlegezett bizalommal viszonyul ameddig a bizalmával valaki vissza nem él, nekünk is ehhez hasonlóan kell viszonyulnunk embertársainkhoz. Ezért igyekeztem elkerülni, hogy a konklávén megválasztott személyhez emberi vélemények alapján akár pozitív, akár negatív előítéllettel gondoljak. A konklávé eredményét csupán percekkel a Szent Liturgia előtt kérdeztem meg, és a felolvasásra szánt elmélkedést előre kinyomtattam. Így a konklávén megválasztott személy saját nevének és a felvett névnek elhangzása egyáltalán nem változtat azon amiket a Szentbeszédben hallhattok.

Az elmúlt több mint 1 évtized alatt megbizonyosodhattunk, hogy az Anyaszentegyház mai sajátosan tragikus helyzetének jobbra fordulása csak Isten rendkívüli beavatkozásától remélhető, ám mi magunknak is meg kell tennünk mindazt ami emberileg tőlünk telik. Ha Isten megengedné, hogy az eddiginél is nehezebbre forduljon az Anyaszentegyház helyzete, Öszentfölsége nagyon jól tudja, hogy miért teszi, amint azt is nagyon jól tudja, hogy abból miként hozza ki a Szent Akarata szerinti nagyobb jót az Őt szeretők javára. Istennek azért is hálával tartozunk, hogy az elmúlt több mint 1 évtized alatt segített felismernünk a hitet romboló történések hátterét, és ha netalán még nehezebbre fordulna az Anyaszentegyház helyzete, legalább nem ezután kell felébrednünk. Krisztus Urunk ígérete szerint minden időben világos eligazítást adott és ad

¹Az előre kinyomtatott Szentbeszéd szerkesztett változata, az élő szóban elhangzottakkal és lábjegyzetekkel kiegészítve

²V.ö.: Jn 20,19,26.

³V.ö.: ApCsel 2,1

ma is mindazoknak akik helyes katolikus lelkiismerettel igyekeznek katolikusoknak maradni az általános zűrzavarban, amelyet az Anyaszentegyháznak immár a Vatikánt is elfoglaló ellenségei gerjesztenek.

A mai napra készülve Krisztus Urunktól megkérdeztem, hogy Ő maga mit mond nekünk a Szentlélek által vezetett Anyaszentegyház tanításával? Mi az a „minden”, amit az Úr Jézus ma mond nekünk éppúgy, amint az Evangélium szavai szerint „mindent elmondott” a számáriai asszonynak?

Az Apostolok Cselekedeteiből, illetve az Evangéliumból elhangzott részekből kiemelnék néhány motívumot: 1. Antióchiában akik korábban nem hittek Jézus Krisztusban, a tanúságtevő tanítványok szavára már hisznek. 2. Jézus megjövendöli, hogy „*eljön az óra, mikor sem ezen a hegyen, sem Jeruzsálemben nem fogják imádni az Atyát.*” 3. Jézus kinyilvánítja az Atya akaratát és saját magát: „*«Az Atya ilyen imádókat kíván. Lélek az Isten: akik imádják, lélekben és igazságban kell imádniuk.»* Az asszony így szólt: „*Tudom, hogy eljön a Messiás, vagyis a Fölkent. Mikor eljön, tudtunkra ad majd mindent.*» Jézus erre kijelentette: „*Én vagyok az, aki veled beszélek.*» [...] „*Az én eledelem az, hogy annak akaratát tegyem, aki engem küldött, és hogy elvégezzem művét.*»” 4. A számáriai asszony szavára hinni kezdtek a számáriai férfiak, akik Jézushoz vonulva maguk is hallották és meggyőződtek róla: Jézus valóban a világ üdvözítője.

Mivel a Szentháromság Úristen Öszentfölsége a Szűzanya ikon-könnyezése által rendkívüli kegyelmek ajándékozására választotta ki Gyergyószentmiklóst, ahol történelmi idők óta együtt élnek a római, görög és örmény katolikus szertartású részegyházak, utánanéztem, hogy a hagyományos római és örmény katolikus naptárak mára előírt jellemzői milyen útmutatást nyújtanak az Anyaszentegyház jelenlegi helyzetére?

A Római Katolikus Egyház hagyományos naptárában Húsvét utáni 4. vasárnap van. A hagyományos római katolikus naptár Húsvét Vasárnapját nem számozza. I. Fehérvasárnap, így a vasárnapok számozása 1-gyel kisebb mint a keleti egyházakban. A Szentírásból felolvasásra jelölt részek: Jak 1,17-21 és Jn 16,5-14.

Az 1944-es Latin-Magyar Misszále írja a Szentmise mai részei előtt: „A mai liturgia gondolatai és érzelmei három alapra vezethetők vissza. Mint alaphangulat húzódik végig még a húsvéti öröm, mely most az Atya hatalmát dicsőíti az énekekben, aki Fiát kiragadta a halál hatalmából. De ebbe az örömbe már ürm is vegyül, közeledik az Úr mennybemenetelének napja és ez fájdalmas hangulatot kelt a tanítványok szívében. Ezt a szomorúságot azonban eloszlatja a Megváltó jövendölő ígérete, hogy az Atya küld majd másvalakit, a Vigasztalót. Ezeket az érzelmeket keltsük fel mi is magunkban, követvén az Egyház imádságait. – A mai csendes imádság világosan rámutat arra a cserére, mely a szentmiseáldozat lényegéhez tartozik. Mi a szentmisében Krisztussal egyesülve feláldozzuk emberi életünket és az Atyaisten a Fia áldozatával egyesített áldozatunkat el is fogadta. Ezért cserébe adja a feláldozott emberi életünkért az isteni életet, midőn a szentáldozásban magát adja nekünk. Ezért, ha még nem végeztük el a húsvéti kötelességünket, tudatra ébredve ennek a szent cserének, még ma egyesüljünk Istenünkkel és vegyük az ő életét.”⁴

Az Örmény Katolikus Egyház hagyományos naptárában ma ugyancsak Húsvét 5. vasárnapja van, akárcsak a bizánci hagyományú naptárakban. A Szentírásból felolvasásra jelölt részek: ApCsel 17,1-15 és Jn 7,14-23. Húsvét 5. vasárnapján az örmény egyház a Szent Kereszt 2. megjelenése (yerevounun sourp khatchi) emlékét ünnepli, ami a Szent Kereszt első ünnepe az örmény hagyományban.

„Nagy Konstantin császár fiának, Konstantinusnak uralkodása alatt, Kürillosz (Cirill) jeruzsálemi érsek idején, 351. május 7-ére esett Pünkösd, amikor Jeruzsálem fölött kora délelőtt szépen ragyogó csillagok között tűnt fel a fényes kereszt, amelynek ágai a Golgotától az Olajfák hegyéig értek, és tündöklése elhomályosította a nap sugarait.”⁵

Mint tudjuk, a Szent Kereszt első megjelenése Nagy Konstantinhoz fűződik, miután a rómaiak kérték, hogy szabadítsa meg őket Maxentius rémuralmától. Maxentius elleni ütközete előtt Konstantinnak megjelent a kereszt látomása „e jelben győzni fogsz” krisztogrammal⁶. Konstantin Milvius hídjánál legyőzte Maxentius-t, aki a Tiberis folyóban lelte halálát.⁷ Ennek ellenére sajnos Konstantin egyik elrettentő példája lett azoknak,

⁴MAGYAR-LATIN MISSZÁLE AZ ÉV MINDEN NAPJÁRA A RÓMAI MISEKÖNYV SZERINT – Sz. I. T., Bp., 1944.

⁵<https://hd.gorogkatolikus.hu/am/am/napi-evangelium/m%C3%A1jus-7>

⁶„A Khi és Ró görög betűkből szerkesztett «XPISTOS» monogram.” (V.ö.: Verbényi István–Arató Miklós Orbán (szerk.): *Liturgikus Lexikon* – Sz. I. T. - Kairosz, 2001., Bp.)

⁷V.ö.: *Magyar Katolikus Lexikon*

akik súlyosan visszaélnek Isten megelölözött bizalmával. Ő bár elméletben a Krisztus-hitre tért, és miután egyeduralkodó császár lett a keresztény hitet birodalmi vallássá tette, mégis csak a halálos ágyán keresztelkedett meg, bizonyára mivel nem akarta elhagyni az életét meghatározó súlyos bűneit.

Nüsszai Szent Gergely ezen időszak Jeruzsáleméről írja: „«Nincs itt [...] egyetlen olyan gonosz bűn, amely nagy orcátlanul föl ne ütötte volna a fejét: perverziók, házasságtörés, rablás, bálványimádás, mérgezés, rágalmozás és gyilkosság, egyszóval a bűntettek minden fajtája elterjedt itt, és tartja magát nagy makacssággal.» A város ezenkívül két táborra szakadt az ariánusok és ellenfeleik között. Cirill maga is a harcok tűzében állt. A konstantinápolyi zsinat kifejezetten a «nagyon tiszteletreméltó és jámbor Cirill» személyéről megállapította, hogy «sokat harcolt az ariánusok ellen». Cirill mértéktartó és másokat mérsékletre vezető szellem volt, s hogy az igaz hit szeretete sohasem feledtette vele a keresztény szeretet törvényét és az egységre törekvést. Élete utolsó éveit arra fordította, hogy helyreállítsa a békét és gyógyítsa a harc fájdalmas esztendeinek sebeit. Állandó gondja volt az egység a hitben. «A tévedés – szerette mondani – sokarcú, de az igazságnak csak egy arca van.»»⁸

Az Egyház elítélte Areiosz Alexandria Baukalisz-tp. papjának szubordinacionista eretnekségét előbb 324-ben Antiochia területi zsinatán, 325-ben pedig a Níceában összehívott I. Egyetemes Zsinaton. Az arianizmus szerint a Fiú nem egylényegű az Atyával, csak hasonló. Az egylényegű és a hasonló (homoiouosz-homoiouosziosz) szavak között csak egy i betű a különbség, de valójában a hit lényeges tételének értelmezése forgott kockán.⁹ A Harvard Syriac 99 minuscule, és részben a British Museum főlója őrzi Jeruzsálemi Szent Cirilltől a császárhoz inézett levelének egyetlen fennmaradt másolatát. (S. P. Brock, A Jeruzsálemi Cirillnek tulajdonított levél a templom újjáépítéséről, *Journal of the Study of Oriental and African Studies*, 1. évf. 40/2, University of London, 1977., 267-286.) Jeruzsálemi Szent Cirill level-másolatából fontosabb részek:

„1. A levél, amelyet a szent Cirill, Jeruzsálem püspöke küldött a zsidókról, amikor azok újjá akarták építeni a templomot, és arról (hogyan) rendült meg a föld, és történtek csodák, a tűz nagy tömegeket emésztett meg közülük, és sok keresztény (is) elpusztult. 2. Szeretett testvéreimnek, püspökeimnek, papjaimnak és Krisztus Egyháza diakónusainak mindenhol a világban: üdvözlöm testvéreimet. Urunk büntetése biztos, és hűséges ítélete, amelyet a keresztre feszítők városáról mondott, és saját szemünkkel félelmetes látványban volt részünk; mert valóban azt mondta az apostol, hogy «nincs nagyobb Isten szereteténél». Nos, miközben a föld remegett és az egész nép szenvedett, nem mulasztottam el, hogy írjak nektek mindenről, ami itt történt. [...] 6. Kezdetben, amikor a földrengést megelőző vasárnapon le akarták rakni a Templom alapjait, erős szél és vihar volt, aminek következtében aznap nem tudták letenni a(z) újjáépítendő templom alapjait. Ugyanazon az éjszakán történt a nagy földrengés, és mindannyian a Hitvallók templomában voltunk, és imádkoztunk. Ezt követően elindultunk, hogy felmenjünk az Olajfák hegyére, amely Jeruzsálemtől keletre található, ahol Urunk felemelkedett dicsőséges Atyájához. Kimentünk a város közepére, zsoltárt szavaltunk, elhaladtunk Ézsaiás (Izajás – megj. B. D. A.) és Jeremiás próféta sírja mellett, és könyörögtünk a próféták Urához, hogy prófétáinak és apostolainak imái által az Őt imádók megláthassák igazságát, szemben az Őt keresztre feszítő zsidók merészségével. 7. Most ők (a zsidók), akik utánozni akartak minket, arra a helyre futottak, ahol a zsinagógájuk általában gyülekezett, de zárva találták a zsinagóga ajtaját. Nagyon elcsodálkoztak a történeteken, és csendben és félelemmel álltak körbe, amikor hirtelen a zsinagóga ajtaja önszántából kinyílt, és az ottani épületükből tűz tört ki, ami a legtöbbjüket felnyalábolta, és a legtöbbjük összeesett és az épület előtt pusztult el. Az ajtók ezután maguktól bezárultak, miközben az egész város nézte, mi történik, és az egész lakosság, keresztények és egyes zsidók is, egy hangon kiáltott, mondván: «Egy Isten van, egy Krisztus, aki győzedelmeskedik»; és az egész nép elrohant, és lerombolta a bálványokat és (pogány) oltárokat, amelyek a városban voltak, dicsőítették és dicsérték Krisztust, és megvallották, hogy Ő az élő Isten Fia. És kiűzték a város ördögeit és a zsidókat, és az egész város megkapta a keresztség jelét, a zsidók és sok pogány együtt, úgyhogy azt hittük, egyetlen ember sem maradt a városban, aki nem kapta meg a mennyben élő kereszt jelét (σημαίον). És ez nagy félelmet keltett mindenkiben. 8. És az egész nép azt gondolta, hogy e jelek után, amelyeket Megváltónk adott nekünk Evangéliumában, elérkezett a feltámadás napjának félelmetes (második) eljövetele. A nagy örömtől remegve kaptunk valamit Krisztus keresztre feszítésének jeléből (σημαίον), és aki nem hitt az eszében, az ruháját nyíltan feddte, és a kereszt jele volt rajta. [...] 11. Ez az esemény hétfőn a harmadik órában, részben pedig az éjszaka kilencedik órájában történt. Itt nagy volt az életvesztés * Görög Sándor királyságának 674. évében ijjár hó 19-én. Idén halt meg a pogány Julianus (apostata¹⁰ – megj. B. D. A.), ő buzdította különösen a zsidókat a templom újjáépítésére, mivel ő kedvezett nekik, mert azok keresztre feszítették Krisztust. Az igazságosság utolérte ezt a lázadót az ellenséges területen

⁸Diós István (szerk.): *A szentek élete* I. – Sz. I. T. Bp., 1984., 130-133.

⁹V.ö.: arianizmus – *Magyar Katolikus Lexikon*

bekövetkezett halálakor, és ebben feltárult a kereszti erejének jele, mert megtagadta Azt, Akit mindenki üdvösségéért és életéért feszítettek meg.”¹⁰

A Szent Kereszt jeruzsálemi megjelenésének körülményei mindannyiunk számára irányadó üzenetet tárnak fel, ha a földrajzi elhelyezkedésen túl értelmezzük mindkét hely misztériumát. A Golgota a kereszthordozás végső állomása, míg az Olajfák Hegye Urunk Jézus Krisztus Mennybe emelkedésének helyszíne. Az angyalok hirdetik az Ő újra eljövételét, és a jó hírt, hogy mindazok, akik hordozzák a keresztiüket, és a kellő időben a lelküket a szent angyal kezébe adják, részesei lesznek az isteni örök terv beteljesedésének, melyet Isten a teremtés kezdetétől szentjei számára készített.

A mai Szent Liturgia általános szándéka teljes harmóniában van az eddig elhangzottakkal: A Szentlélek segítségét kérjük, hogy amint Krisztus Urunk Mennybe emelkedésekor az Apostoloknak megígért Szentlélek Pünkösdkor kiáradt a Szűzanyával együtt levő apostolokra, és azóta az Úr a Szentlélek által vezeti Szent Jegyesét, úgy kérjük Krisztus Urunkat, hogy a közeledő Pünkösdkor küldje el a Szentlelket ismét rendkívüli módon az egész Anyaszentegyháznak és minden közösségének, minden egyes tagjának, az Apostol-utódoktól kezdve a papokon át minden egyes hívőnek, akik öntudatosan keresik Istennek az Anyaszentegyházra vonatkozó akaratát, akik pedig a jelenlegi állapottal elégedettek, vagy közömbösek, azokat töltse el megvilágosító kegyelmével az akár vértanúságig hűséges tanúságtételünk gyümölcseként.

Ennek reményével indítsuk fel egyéni szándékainkat is, amelyeket a szent adományok felemelésekor adjuk át bizalommal az Örök Főpapnak, kérve, hogy mutassa be azokat a Mennye Atyának, az Anyaszentegyház egésze, saját magunk és minden reánk bízott javára. Ezzel a reménnyel hódoljunk mindannyian a Szent Kereszt előtt, és kérjük Isten keresztre feszített Szenvedő Szolgáját, aki harmadnapon feltámadott, hogy megdicsőült keresztiének erejét vesse testünkbe, helyezze elménkből a szívünkbe, hogy bennünk keresztre feszítse ennek a világnak minden kísértését.

Méltó módon tegyünk tanúságot a Szűzanya gyergyói csodájával áradó kegyelmekről, amelyeket Isten megelőlegezett bizalommal ajándékozott nekünk, e vidéken élő embereknek, Erdélynek, a Szűzanya Országa Egyházának és Népeinek, az Anyaszentegyház egészének! Hittel és reménnyel egyesüljünk Krisztus Urunkkal, Akiben Isten Dicsőségéről tanúskodunk, Aki Által a Szentlélek ajándékaiban részesülünk, dicsérve mindenért az Örökkévaló Egy Igaz Istent, Aki Atya, Fiú és Szentlélek, Teljes Szentháromság! Most és mindenkor és örökkön örökké! Amen.

Feltámadt Krisztus! Valóban feltámadt! (3-szor)

¹⁰Julianus *Flavius Claudius, Aposztata* (Konstantinápoly, 331. nov. 6.-Bagdad közelében, 363. jún. 26.): római császár (ur. 360-63) Szt Liberius pápa idejében. - Nagy Konstantin unokaöccse. 337: ~ családját ~ és mostohatestvére, Gallus kivételével kiirtották. ~ az ariánus Nikomédiai → Euszébiosz gyámsága alá került, akivel 338: visszatért Konstantinápolyba. Itt a hellénista *Mardonius* eunuch nevelte. [...] 345: Gallussal együtt egy kappadókiai birtokra száműzték, ahol megkeresztelkedett. 351: Gallus cs-sága kezdetén Nikomédiába, Pergamonba, majd Efezusba ment tanulni, itt neoplatonista lett és 351/52 telén csendben visszatért a pogányságra (→ aposztázia). Gallus megölése után Mediolanumban tartották fogva. 355: beavattatta magát az → eleuszi misztériumokba. - *Constantius* cs. kénytelen volt az uralkodásból részt juttatni ~nak, az uralkodóház egyetlen élő ffitagjának. [...] 361. X. 5: meghalt Constantius, s ~ teljhatalmú cs. lett. - Vallásilag a célja egy eszményien tiszta, napkultuszban kifejezett pogány vallás, az Egyh-tól átvett szervezeti formákkal. Azonnal türelmi rendeletet adott ki a régi vallások javára, s ezeket minden téren felkarolta a kerséggel szemben. [...] A kerség gyöngítése végett megengedte a zsidóknak, hogy visszatérjenek Jeruzsálembe, s anyagilag is támogatta Salamon tp-ának újjáépítését, tervét azonban egy földrengés megghiúsította. 363: Antiochiába ment, amelynek ker. közszellemét az udvar hatalmával akarta ellensúlyozni. Innen Mezopotámián és Asszírián keresztül győztesen haladt egészen Ktesziphonig a perzsák ellen. Egy ütközetben halálosan megsebesült és még uazon éjjel meghalt. - Utolsó szavai – *Győztél, Galileai!* kiáltás – jámbor hagyomány csupán; az *Aposztata* jelzőt viszont már Szt Ágoston ismerte. (Magyar Katolikus Lexikon – kivonatos idézés)

¹¹A levél magyar nyelven (angol nyelvű fordítás alapján) a „Görög Igaz Ortodox Egyház – magyar misszió” FB-fiók link-je alatt érhető el, „A Szent Kereszt második csodás megjelenése, amelyet Jeruzsálemi Szent Cirill jegyzett fel” címmel